

GEMEENTE IN
VERBINDING

Verkenningstudie Buurtbudget

“Een buurt is de plek waar mensen zich dagelijks bewegen, elkaar ontmoeten en waar ideeën ontstaan.”

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Bestuurlijk-maatschappelijke context	3
1.2 Waarom deze verkenningstudie?	4
2. Wat is een Buurtbudget?	4
2.1 Buurtbudget als flexibel concept	4
2.2 Wat is een buurtbudget níet?	4
2.3 Schaalniveau: de buurt	5
2.4 Vormen van buurtbudgetten	5
3. Huidige situatie en lessen uit de praktijk	6
3.1 Ervaring in Zeist	6
3.2 Praktijkvoorbeelden elders	7
1.2 Lessen en aanbevelingen	8
4. Buurtspecifieke behoeften	8
4.1 Inwonersperspectief	8
4.2 Differentiatie in behoeften	9
4.3 Rol van communicatie	9
4.3 Aansluiten bij Zeister waarden	9
5. Randvoorwaarden en succesfactoren	9
5.1 Belangrijke randvoorwaarden	9
6. Conclusies en aanbevelingen	11
6.1 Conclusies	11
6.2 Aanbevelingen	11

1. Inleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 is de wens uitgesproken om te verkennen in hoeverre het middel “buurtbudget” een impuls kan geven aan verbinding tussen buurtbewoners (bevordering van de sociale cohesie en gemeenschapskracht), en gelijktijdig kwaliteit zou kunnen toevoegen aan de levens van inwoners. Daarmee bedoelen we kwaliteit in de fysieke én sociale leefomgeving van mensen. In deze verkenningstudie wordt onderzocht wat een buurtbudget is, hoe het zou kunnen bijdragen in de Zeister samenleving en welke randvoorwaarden belangrijk zouden zijn. De verkenning dient als basis voor een experiment voor de doorontwikkeling van het buurtbudget, zodat we met elkaar ook in de praktijk kunnen ervaren óf en in welke vorm een buurtbudget bij gemeente Zeist past.

1.1 Bestuurlijk-maatschappelijke context

De roep van bewoners om meer invloed te hebben op hun directe leefomgeving en hier de regie in te (mogen) pakken, wordt steeds luider: het zijn populaire tijden voor “participatie” in de breedste zin van het woord.

Tot voor kort werd de term “participatie” vaak gebruikt als we het hadden over het uitnodigen van bewoners om mee te doen in vele besluitvormingsprocessen van de gemeente. Het doel is de besluitvorming en de concrete resultaten daarvan kwalitatief te verbeteren. Dit is burgerparticipatie. In gemeente Zeist blijven we hiermee experimenteren: van de klassieke inspraakmogelijkheid in de gemeenteraad, tot brede participatietrajecten met (ook) veel digitale participatie, tot aan burgerberaden. De gemeente nodigt bewoners met veel enthousiasme uit in het gemeentelijk “spel” (met de gemeentelijke spelregels).

Maar een besef groeit dat onze bewoners soms méér willen dan participant zijn in het gemeentelijk “spel”. Zij willen hun eigen spel bepalen en zelf initiatieven ontwikkelen om hun directe leefomgeving te verbeteren. Steeds vaker kloppen (groepen) bewoners aan met ideeën en initiatieven, en de vraag of de gemeente met hén wil meedoen. De gemeente wordt steeds vaker uitgenodigd in het “spel” van bewoners zelf. Dit is overheidsparticipatie. In deze ontwikkeling wordt een andere rol van gemeenten verwacht: de rol van een responsieve overheid, waarin in gedrag een groter accent op luistervaardigheden en flexibel handelen ligt.

Een buurtbudget zou een middel zijn om inwoners de financiën in handen te geven om (grotere) ideeën en plannen te realiseren, en dus hun eigen “spel” te kunnen bepalen. Dit past binnen het streven van de gemeente Zeist om initiatieven te stimuleren die sociale cohesie bevorderen, participatie stimuleren en eigenaarschap ondersteunen.

Vooropgesteld, in Zeist hebben we al ervaring met verschillende burgerinitiatieven en de inzet van middelen om initiatieven mogelijk te maken. Voorbeelden zijn het wijkbudget van MeanderOmnium voor kleine initiatieven en het budget van het wijkteam. Maar de bestaande middelen zijn versnipperd, voorzien niet in grotere initiatieven en missen soms toegankelijkheid (voor iedereen).

Burgerinitiatieven geven aan dat “de weg binnen het gemeentehuis” de grootste uitdaging is. De ontwikkeling van een buurtbudget biedt een kans om een heldere en laagdrempelige structuur te creëren waarbij het initiatief, eigenaarschap en de creativiteit van inwoners centraal staan. Het “spel” van de bewoners, niet het “spel” van de gemeente. De buurt wordt hierin gezien als de schaal waar mensen zich dagelijks bewegen, elkaar ontmoeten en waar ideeën ontstaan.

1.2 Waarom deze verkenningstudie?

Deze verkenningstudie heeft als doel om:

1. De verschillende vormen van een buurtbudget in kaart te brengen en te analyseren welke het beste aansluiten bij de behoeften van Zeist.
2. Een overzicht te bieden van bestaande buurtbudgetten in Zeist en hoe deze budgetten in het verleden zijn ingezet.
3. Inspiratie te bieden vanuit praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten en te analyseren hoe deze inzichten toegepast kunnen worden in Zeist.
4. Randvoorwaarden te formuleren voor een experiment doorontwikkeling buurtbudget.

2. Wat is een Buurtbudget?

Een buurtbudget is een verzamelterm die door gemeenten op verschillende manieren ingevuld kan worden. Het concept houdt in dat inwoners een vastgesteld bedrag ter beschikking krijgen om zelf te besteden aan projecten die hun directe leefomgeving verbeteren (“een pot met geld”). Dit kan variëren van kleine sociale evenementen tot structurele verbeteringen in de openbare ruimte, maar eigenlijk alles waar bewoners zelf het initiatief toe nemen. Zolang dit niet haaks staat op gemeentelijk beleid. Het belangrijkste doel van een buurtbudget is om de betrokkenheid, eigenaarschap en samenwerking van inwoners te stimuleren. De aanname is dat een buurtbudget daarmee uiteindelijk bijdraagt aan een sterkere sociale cohesie binnen buurten en een hogere kwaliteit van de leefomgeving (fysiek én sociaal).

2.1 Buurtbudget als flexibel concept

De flexibiliteit van het concept “buurtbudget” is een van de sterke punten. Iedere gemeente kan dit instrument op maat inrichten, afgestemd op de specifieke behoeften, mogelijkheden en ambities binnen de gemeente. Zo kunnen buurtbudgetten een incidenteel karakter hebben (bijvoorbeeld de wijkbudgetten van MeanderOmnium), of juist structureel zijn (zoals een jaarlijkse bijdrage voor buurtonderhoud, dit hebben we nog niet in Zeist). Omdat het concept flexibel kan worden ingevuld, is het belangrijk dat de gemeenteraad helder definieert hoe het buurtbudget in Zeist wordt ingevuld. Vervolgens is het belangrijk dat de invulling van het buurtbudget duidelijk wordt gecommuniceerd naar de inwoners, zodat zij weten wat mogelijk is (één van de randvoorwaarden).

De veelzijdigheid van een buurtbudget is zowel een kracht als een aandachtspunt. Gemeenten moeten een balans vinden tussen duidelijkheid en flexibiliteit. Aan de ene kant kunnen meer open kaders bewoners inspireren om creatieve plannen in te dienen. Aan de andere kant kan een te losse aanpak leiden tot onduidelijkheid of ongelijkheid in de toekenning (“niet iedereen kent de weg”).

2.2 Wat is een buurtbudget níet?

Een buurtbudget gaat verder dan een simpele ophaalronde via een dialoog of enquête, waarbij inwoners aangeven hoe zij het beschikbare budget in hun buurt willen besteden, waarna de gemeente de uiteindelijke beslissing neemt.

Bij de besteding van een buurtbudget ligt de verantwoordelijkheid echt bij de inwoners zelf. Zij krijgen het mandaat van de gemeente om het budget te beheren en uit te geven. Om tot de juiste bestedingen te komen, is het essentieel dat zij actief het gesprek aangaan met mede-buurtbewoners (het moeite doen voor “draagvlak”).

Omdat inwoners volledig verantwoordelijk zijn voor de gemaakte keuzes, dragen zij ook zelf de gevolgen hiervan. In tegenstelling tot een traditioneel inspraakproces, waar vooral vrijblijvend wordt gesproken en geluisterd, vraagt een buurtbudget om verregaande betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burgers zelf.

2.3 Schaalniveau: de buurt

Er zit veel gemeenschapskracht in een buurt omdat het de plek is waar mensen elkaar ontmoeten, ideeën uitwisselen en een direct gezamenlijk belang hebben bij een prettige leefomgeving (fysiek én sociaal). Doordat buurtgenoten elkaar op een ongedwongen manier ontmoeten, ontstaan ook veel ideeën op dit schaalniveau over de buurt. Door de ideeën een vliegwieltje te geven in de vorm van een beschikbaar buurtbudget, ontstaan buurtinitiatieven die de leefomgeving én de sociale cohesie in de hele gemeenschap versterken. Want niets bouwt zo’n onderlinge band als een gezamenlijk doel.

Bovendien heeft het schaalniveau van de buurt verschillende voordelen met oog op het resultaat van het bewonersinitiatief:

- **Directe betrokkenheid:** inwoners hebben een sterke binding met hun buurt en voelen zich eerder verantwoordelijk voor verbeteringen en investeringen in hun eigen leefomgeving.
- **Betere afstemming op lokale behoeften:** bewoners weten zelf het beste wat er speelt in hun buurt en kunnen gericht keuzes maken die aansluiten bij de wensen en ideeën passend bij hun lokale gemeenschap.
- **Stimuleren van samenwerking en sociale cohesie:** door samen te beslissen over het budget, ontstaan nieuwe verbindingen tussen buurtbewoners en wordt de sociale samenhang versterkt.
- **Snelle en efficiënte besluitvorming:** op buurtniveau kunnen inwoners sneller schakelen, vaak kennen zij elkaar al goed als buurtgenoten, zonder dat besluiten vastlopen in langdurige gemeentelijke procedures.

2.4 Vormen van buurtbudgetten

Buurtbudgetten kunnen in verschillende vormen worden gegoten. Enkele voorbeelden zijn:

- **Incidentele budgetten:** Budgetten die worden toegewezen voor eenmalige activiteiten, zoals straatfeesten, buurtbarbecues of het aanleggen van een speeltuin.
- **Structurele budgetten:** Doorlopende jaarlijkse bijdragen voor het onderhouden of uitbreiden van buurtinitiatieven, zoals gemeenschappelijke tuinen of buurtcentra.
- **Wijkchallenges:** Creatieve wedstrijden waarin bewoners worden uitgedaagd om innovatieve oplossingen voor hun buurt te bedenken. De winnaars ontvangen financiering voor hun project.
- **Wijkbegrotingen:** Dit is een geavanceerde vorm waarbij een buurt een bepaald percentage van het gemeentebudget krijgt toegewezen en zelf bepaalt hoe dit wordt besteed.

3. Huidige situatie en lessen uit de praktijk

3.1 Ervaring in Zeist

In Zeist hebben op verschillende manieren ervaring met het ondersteunen van initiatieven.

1. **Wijkbudget welzijnsorganisatie:** MeanderOmnium biedt [wijkbudgetten](#) tot €500 voor initiatieven die de leefbaarheid in de wijk verbeteren. Daarbij gaat het om kleine initiatieven zoals een buurtfeest, een straat-activiteit, een kunstwerk, een insectenhotel, een activiteit voor mantelzorgers in de wijk etc. Het wijkbudget wordt door de gemeente Zeist aan MeanderOmnium beschikbaar gesteld.
2. **Budget wijkgericht werken:** Wijk-en buurtgericht werken (BWW) stimuleert initiatieven uit de samenleving die de leefbaarheid ten goede komen. Elk wijkteam bestaat uit verschillende professionals die samenwerken om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren. Inwoners die ideeën hebben voor hun buurt of wijk kunnen [contact](#) opnemen met het wijkteam. Het is echter niet duidelijk welke initiatieven hiervoor in aanmerking komen, hoe de beoordeling en toegang tot dit budget verloopt en wat de relatie/overlap is met het wijkbudget van de welzijnsorganisatie.
3. **Subsidies:** De gemeente Zeist biedt verschillende mogelijkheden voor het aanvragen van een [subsidie](#) voor activiteiten op het gebied van cultuur, welzijn en zorg, jeugd en onderwijs, sport en recreatie. De beschikbare subsidies zijn overwegend gericht op organisaties (rechtspersonen).
4. **Samen duurzaam Zeist:** Dit initiatief ondersteunt duurzame ideeën en biedt financiële ondersteuning voor duurzame initiatieven. Het gaat bijvoorbeeld om een boomspiegel vergroenen, een tegelwipactie organiseren, of een buurtmoestuin aanleggen. Samen Duurzaam Zeist organiseert ook workshops en activiteiten om de gemeenschap te betrekken bij duurzaamheid. Ze werken samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners om een groene, gezonde en duurzame toekomst te realiseren.
5. **Groene makelaar:** De Groene Makelaar helpt inwoners met groene bewonersinitiatieven, zoals buurtmoestuinen en educatieve projecten. Ze bieden ondersteuning bij fondsenwerving en procesbegeleiding. Het team bestaat uit experts op het gebied van stadslandbouw, educatie, en communicatie, die inwoners helpen hun groene ideeën te realiseren.
6. **Warme wijken:** Zeist werkt aan aardgasvrije wijken als onderdeel van de Routekaart Nieuwe Energie. Dit omvat isolatie, energiebesparing en duurzame verwarmingsoplossingen. De gemeente streeft ernaar om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn en werkt samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om dit doel te bereiken.
7. **Groenbeheer, boomspiegels en geveltuintjes:** De gemeente Zeist stimuleert het aanleggen van geveltuintjes en het adopteren van boomspiegels om de biodiversiteit te verbeteren en de wijk te vergroenen. Inwoners kunnen een boomspiegel beplanten en onderhouden na goedkeuring van de gemeente. Dit draagt bij aan een groenere en aantrekkelijkere leefomgeving.

Initiatieven in Zeist worden op verschillende manieren, waaronder financieel, ondersteund. Echter, de bestaande middelen zijn versnipperd, voorzien doorgaans niet in de financiering van grotere initiatieven en zijn soms niet toegankelijk voor iedereen.

3.2 Praktijkvoorbeelden elders

Buurtbudgetten hebben hun waarde bewezen in verschillende Nederlandse gemeenten en daarbuiten. We lichten enkele succesvolle voorbeelden uit om inzicht te geven in de mogelijkheden en leerpunten:

Amsterdam: West Begroot

Amsterdam biedt een diverse aanpak voor buurtbudgetten. Een opvallend voorbeeld is het initiatief *West Begroot*, waarbij bewoners van het stadsdeel West direct inspraak hebben over de toewijzing van een jaarlijks budget. Bewoners kunnen projectvoorstellen indienen en stemmen over de projecten die zij willen realiseren. Deze aanpak versterkt niet alleen eigenaarschap en betrokkenheid, maar stimuleert ook samenwerking tussen bewoners om plannen te ontwikkelen. Dankzij de laagdrempelige online tools en duidelijke communicatiestrategie konden bewoners effectief deelnemen, wat heeft geleid tot een breder gebruik van het budget.

Groningen: Jaarlijkse dorpsbudgetten

Groningen biedt een vast jaarlijks budget voor buurten om initiatieven te realiseren. Hierbij worden bewoners actief gestimuleerd om met voorstellen te komen. Wat Groningen uniek maakt, is de inzet van buurtcoördinatoren die bewoners begeleiden tijdens het aanvraagproces. Dit zorgt ervoor dat bewoners zich ondersteund voelen en vergroot de kans op succesvolle projecten. Een bekend project was het opzetten van een buurtmoestuin, wat resulteerde in zowel vergroening als meer sociale cohesie.

Rotterdam: Wijkbudgetten

Rotterdam experimenteert met wijkbudgetten. Sinds eind 2023 zijn de wijkraden de beslissende partij bij het toewijzen van een bedrag aan een initiatief. Dit heeft geleid tot projecten gericht op veiligheid, duurzame energie en sociale cohesie. De flexibiliteit van deze aanpak maakt het mogelijk om verschillende doelen te bereiken, afhankelijk van de specifieke behoeften van de wijk. De gemeente combineert dit met een intensieve evaluatie om continu verbeteringen door te voeren.

Haarlem: Wijk aan zet

Wijk aan Zet is een initiatief van de gemeente Haarlem waarbij bewoners zelf plannen kunnen indienen om hun buurt te verbeteren. Het doel van Wijk aan Zet is om bewoners actief te betrekken bij de ontwikkeling van hun wijk door hen de mogelijkheid te geven zelf plannen in te dienen en te beslissen welke plannen uitgevoerd worden. Budget: Voor 2025 is er een budget van €75.000 beschikbaar voor Haarlem Oost en €120.000 voor Haarlem Noord. Dit budget wordt verdeeld over verschillende wijken binnen deze stadsdelen. Bewoners kunnen plannen indienen die passen binnen bepaalde thema's, zoals het bevorderen van sociale cohesie, het ondersteunen van jongeren, en het verbeteren van gezondheid en welzijn. Plannen die meer dan 50 likes krijgen, worden beoordeeld op haalbaarheid. Vervolgens kunnen bewoners van de wijk stemmen op de plannen die zij het beste vinden. De plannen met de meeste stemmen worden uitgevoerd. De gekozen plannen moeten binnen een jaar na de stemronde worden uitgevoerd.

1.2 Lessen en aanbevelingen

Uit deze praktijkvoorbeelden komen de volgende lessen naar voren:

1. Duidelijke informatie en participatief proces

- In Zeist is er een breed scala aan ondersteuningsmogelijkheden, maar deze zijn versnipperd en soms onduidelijk in hun voorwaarden en toegankelijkheid.
- Het voorbeeld van *West Begroot* in Amsterdam laat zien dat een transparant en participatief proces, waarbij bewoners kunnen stemmen, de betrokkenheid vergroot en zorgt voor een betere verdeling van middelen.

2. Actieve begeleiding en ondersteuning van initiatieven

- In Groningen zorgen buurtcoördinatoren ervoor dat bewoners zich ondersteund voelen in het aanvragen van middelen. Dit verhoogt de slagingskansen van initiatieven.
- Ook in Zeist kan extra ondersteuning in de vorm van begeleiding en procesbegeleiding (zoals de *Groene Makelaar* doet voor groene initiatieven) bijdragen aan succes.

3. Duidelijke afbakening van budgetten en criteria

- In Zeist is er onduidelijkheid over de inzet van het budget Wijkgericht Werken waarvoor een regeling en criteria ontbreken. Ook lijkt er (in de communicatie) een overlap te bestaan met een wijkbudget van MeanderOmnium.
- Het model van Haarlem (*Wijk aan Zet*), waarin thema's en stemprocedures helder worden gecommuniceerd, kan als inspiratie dienen om budgetten in te zetten.

4. Grote versus kleine initiatieven

- De financiering in Zeist richt zich met name op kleinere initiatieven, maar grotere projecten vinden moeilijk financiering.
- Rotterdamse wijkraden bepalen de verdeling van wijkbudgetten, wat zorgt voor maatwerk per wijk. Dit kan helpen om ook grotere initiatieven mogelijk te maken.

5. Digitale participatie en stemprocedures

- Online tools en stemprocedures (zoals in Amsterdam en Haarlem) vergroten de toegankelijkheid en zorgen ervoor dat inwoners actief meedenken.
- In Zeist zou een vergelijkbare digitale aanpak kunnen helpen om inwoners laagdrempelig te laten meebeslissen over wijkinitiatieven.

4. Buurtspecifieke behoeften

4.1 Inwonersperspectief

Tijdens een hackathon in juni 2024 in Zeist gaven bewoners aan behoefte te hebben aan begeleiding door een initiatievenmakelaar. Daarnaast werd een grote rol toegekend aan laagdrempeligheid en eenvoud in procedures

4.2 Differentiatie in behoeften

Elke buurt heeft unieke kenmerken en vraagt om een aangepaste aanpak, omdat sociaaleconomische verschillen invloed hebben op de behoeften, betrokkenheid en mogelijkheden per wijk. Dit geldt zowel voor de vorm van het buurtbudget als voor de ondersteuning vanuit de gemeente. In sociaal sterkere wijken met veel sociale cohesie kan een participatief budgetteringsmodel zoals *West Begroot* goed werken, omdat bewoners al actief betrokken zijn. In wijken met minder georganiseerde bewoners, waar vaak minder tijd, middelen of netwerk aanwezig is, is extra begeleiding door buurtcoördinatoren, zoals in Groningen, belangrijk om participatie te stimuleren.

Daarom is het belangrijk dat Zeist haar aanpak aanpast aan de specifieke context van iedere buurt. In buurten waar bewoners niet goed bekend zijn met gemeentelijke procedures of financieringsopties is meer begeleiding en ondersteuning benodigd. In buurten waar de betrokkenheid al hoog is, kan ondersteuning zich meer richten op praktische hulp, zoals toegang tot experts of vereenvoudigde vergunningverlening.

4.3 Rol van communicatie

Duidelijke communicatie over beschikbare budgetten en ondersteuningsmogelijkheden is onmisbaar. Een centrale, overzichtelijke website met alle relevante informatie kan de toegankelijkheid vergroten en bewoners beter informeren en activeren. Maar het is ook belangrijk om aandacht te hebben voor inwoners die minder digivaardig zijn. Daarnaast is het belangrijk om actief naar bewoners te luisteren, zodat het buurtbudget optimaal aansluit bij de diverse behoeften binnen Zeist.

4.3 Aansluiten bij Zeister waarden

Het buurtbudget moet aansluiten bij de kernwaarden en ambities van de gemeente Zeist (kracht, nabijheid, vertrouwen). Deze waarden omvatten:

1. **Sociale cohesie:** Het stimuleren van verbinding tussen bewoners en het versterken van buurtnetwerken.
2. **Democratische participatie:** Bewoners direct inspraak geven in de toewijzing van middelen en het vormgeven van hun leefomgeving.
3. **Eigenaarschap:** Bewoners de verantwoordelijkheid geven voor hun initiatieven, zodat zij zich betrokken voelen en zorg dragen voor hun buurt.

5. Randvoorwaarden en succesfactoren

5.1 Belangrijke randvoorwaarden

Voor een succesvol buurtbudget is het belangrijk om zowel strategische als praktische randvoorwaarden te waarborgen. De volgende elementen spelen hierbij een rol:

- **Duidelijke communicatie**
Toegankelijke en eenduidige informatie over het buurtbudget is belangrijk. Bewoners moeten weten hoe zij een aanvraag kunnen indienen, welke criteria gelden en welke ondersteuning beschikbaar is. Een centrale digitale informatieplek, gecombineerd met fysieke bijeenkomsten, kan de toegankelijkheid vergroten.

- **Maatwerk en flexibiliteit**

Niet elke buurt is hetzelfde; de behoeften en mogelijkheden variëren sterk. Een succesvolle aanpak vraagt om maatwerk. In sociaal sterkere buurten kan de nadruk liggen op zelfstandig eigenaarschap, terwijl in sociaal kwetsbare wijken extra begeleiding en ondersteuning nodig is.

- **Begeleiding en ondersteuning**

De rol van initiatievenmakelaars is onmisbaar. Zij fungeren als schakel tussen bewoners en de gemeente, helpen bij het formuleren van projecten en navigeren door administratieve processen. Dit verlaagt drempels voor bewoners en vergroot de kans op succesvolle initiatieven.

- **Eenvoudige procedures**

Om deelname aantrekkelijk te maken, moeten de procedures eenvoudig en toegankelijk zijn. Te complexe aanvraagformulieren of strenge eisen kunnen een barrière vormen.

- **Financiering van grotere initiatieven mogelijk maken**

De huidige financiering in Zeist richt zich met name op kleinere initiatieven, terwijl grotere projecten moeilijker financiering vinden. Het buurtbudget zou de grotere initiatieven mogelijk moeten maken.

- **Pilot Buurtbudget**

Een manier om ervaring op te doen en de effectiviteit van het buurtbudget te testen, is het starten van een pilot. Deze pilot kan inzicht geven in wat goed werkt en waar aanpassingen nodig zijn.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Buurtbudgetten bieden een waardevol instrument om maatschappelijke betrokkenheid, eigenaarschap en samenwerking in Zeist te bevorderen. Ze vormen een belangrijke kans om de gemeentelijke ambities op het gebied van sociale cohesie, participatie en duurzaamheid te realiseren. Tegelijkertijd is een zorgvuldige en doordachte aanpak noodzakelijk om het volledige potentieel van buurtbudgetten te benutten en ongelijkheden tussen verschillende buurten te minimaliseren. Een succesvolle implementatie van buurtbudgetten vereist heldere communicatie, toegankelijke procedures en een flexibele benadering die inspeelt op de specifieke behoeften van diverse wijken. Lessen uit andere gemeenten benadrukken het belang van intensieve begeleiding en maatwerk, waarbij ruimte wordt geboden voor piloten en het doorvoeren van bijsturing waar nodig.

6.2 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek worden de volgende aanbevelingen gedaan:

1. **Start een pilot met het buurtbudget**

- Implementeer een buurtbudget in twee verschillende buurten, waarbij het budget bijdraagt aan de verbetering van de leefbaarheid en sociale cohesie binnen de wijk.

2. **Stel duidelijke criteria en richtlijnen op voor aanvragen**

- Ontwikkel een vereenvoudigd aanvraagproces en maak duidelijke criteria en richtlijnen beschikbaar, zodat bewoners goed geïnformeerd kunnen deelnemen.

3. **Stel een initiatievenraad op**

- De initiatievenraad bestaat uit een combinatie van wijkprofessionals en een aantal willekeurig gekozen inwoners van Zeist, bijvoorbeeld via loting.
- De initiatievenraad is verantwoordelijk voor het toewijzen van de budgetten, op basis van vooraf vastgestelde criteria en kaders.

4. **Wijs een initiatievenmakelaar aan**

- De initiatievenmakelaar ondersteunt bewoners bij het ontwikkelen van projectplannen en fungeert als secretaris van de initiatievenraad. Deze persoon speelt een cruciale rol in het begeleiden van bewoners door het aanvraagproces.

5. **Versterk communicatie en toegankelijkheid zonder afhankelijkheid van een digitaal portaal**

- Organiseer laagdrempelige informatiebijeenkomsten en bied fysieke locaties (zoals wijkcentra en bibliotheken) waar bewoners terecht kunnen voor informatie en ondersteuning bij het indienen van aanvragen.
- Dit verhoogt de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het programma, vooral voor bewoners die minder digitaal vaardig zijn, en zorgt ervoor dat iedereen kan deelnemen.

6. Stel meetbare doelstellingen op en monitor de voortgang

- Voer tussentijdse en eindbeoordelingen uit om het effect van het buurtbudget te evalueren.
- Gebruik de evaluaties om tussentijdse lessen te trekken en het proces waar nodig bij te sturen, zodat het buurtbudget optimaal kan bijdragen aan de gemeentelijke ambities

Bronnen:

- [1] [Aanvragen wijkbudget - MeanderOmnium](#)
- [2] [Hulp bij invullen aanvragen wijkbudget - MeanderOmnium](#)
- [3] [Subsidie leges duurzaamheidsmaatregelen | Gemeente Zeist](#)
- [4] [Subsidieregeling sociale basis Zeist 2024 | Lokale wet- en regelgeving](#)
- [5] [Wijkinformatie - Gemeente Zeist](#)
- [7] [Samen Duurzaam Zeist - Samen Duurzaam Zeist](#)
- [8] [Over ons - Samen Duurzaam Zeist](#)
- [9] [Groene Makelaar - Stichting Stadslandbouw Zeist](#)
- [10] [Stichting Stadslandbouw Zeist – Samen groene ideeën realiseren](#)
- [11] [Routekaart nieuwe energie | Gemeente Zeist](#)
- [12] [Transitievisie Warmte Zeist 2021 Naar een duurzame manier van verwarmen](#)
- [13] [Groenonderhoud - Gemeente Zeist](#)
- [14] [De Groene Buurvrouw - Stadstuinieren](#)
- [15] [Stichting Stadslandbouw Zeist](#)
- [16] [Contact - Samen Duurzaam Zeist](#)
- [17] [Verkenning aardgasvrije wijken Zeist - De WarmteTransitieMakers](#)
- [20] [Welzijn in Zeist - MeanderOmnium](#)
- [21] [Jouw eigen geveltuintje of boomspiegel beplanten: tips & tricks](#)
- [22] <https://westbegroot.amsterdam.nl/>
- [23] [Dorpsbudgetten-Leefbaarheid Groningen](#)
- [24] <https://www.rotterdam.nl/regels-bewonersinitiatieven>
- [25] <https://haarlem.nl/wijk-aan-zet>